

МІЖРЕГІОНАЛЬНА
АКАДЕМІЯ УПРАВЛІННЯ ПЕРСОНАЛОМ

МАУП

НАВЧАЛЬНА ПРОГРАМА
дисципліни
“НОРМАТИВНО-ПРАВОВЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ
ДЕРЖАВНОГО УПРАВЛІННЯ
І МІСЦЕВОГО САМОВРЯДУВАННЯ”
(для спеціалістів, магістрів)

Київ
ДП «Видавничий дім «Персонал»
2010

МАУП

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Підготовлено доцентом кафедри організації самоврядування УАІСНС
В. В. Утвенком та старшим викладачем кафедри Д. В. Мельниченко

Затверджено на засіданні кафедри організації самоврядування
(протокол № 3 від 31.10.08)

Схвалено Вченою радою Міжрегіональної Академії управління персоналом

Утвенко В. В., Мельниченко Д. В. Навчальна програма дисципліни
“Нормативно-правове забезпечення державного управління і місцевого самоврядування” (для спеціалістів, магістрів). — К.: ДП «Вид. дім «Персонал», 2010. — 21 с.

Навчальна програма містить пояснювальну записку, тематичний план, зміст дисципліни “Нормативно-правове забезпечення державного управління і місцевого самоврядування”, вказівки до виконання контрольної роботи, теми контрольних робіт, питання для самоконтролю, а також список літератури.

“Нормативно-правове забезпечення державного управління і місцевого самоврядування” є однією з базових дисциплін з підготовки фахівців для органів державного управління та місцевого самоврядування, громадських організацій, різних галузей господарства та соціальної інфраструктури населених пунктів.

Підготовка фахівців з менеджменту організацій, а також гуманітарного напрямку, має на меті дати слухачам теоретичні знання та виробити в них практичні навички опрацьовувати й обґрунтовувати конкретні пропозиції, які стосуються актуальних проблем становлення та розвитку системи місцевого самоврядування та державного управління. Крім цього, метою цієї дисципліни є підвищення загального рівня правової культури державних службовців, засвоєння ними методологічних засад самостійного поглиблення юридичних знань, вироблення вмінь їх застосування в межах правового поля України при реалізації процесуально-процедурної моделі поведінки державних службовців. У сфері місцевого самоврядування метою навчальної програми з дисципліни “Нормативно-правове забезпечення державного управління і місцевого самоврядування” є:

- опанування системи правових знань, що забезпечує функціонування цього правового інституту;
- навчити студентів користуватися основними управлінськими формами та методами, необхідними для вирішення завдань місцевого та регіонального рівнів;
- ознайомити з міжнародним досвідом у галузі місцевого самоврядування.

У зв'язку з цим у програмі вивчення дисципліни “Нормативно-правове забезпечення державного управління і місцевого самоврядування” для студентів освітньо-кваліфікаційного рівня спеціаліст міститься і теоретичний матеріал, і вказується специфіка застосування отриманих знань та навичок на практиці.

Соціально-економічні і політичні процеси, які відбуваються в українській державі, умови реформування майже всіх сфер суспільного життя потребують суттєвого оновлення знань державних службовців місцевих органів державної виконавчої влади та органів місцевого самоврядування, освоєння сучасних правових методів державного управління на основі здобуття відповідних вмінь та навичок.

- © Міжрегіональна Академія управління персоналом (МАУП), 2010
- © ДП «Видавничий дім «Персонал», 2010

Компетентність та професіоналізм державних службовців нерозривно пов'язані з вирішенням проблеми правового забезпечення державного управління, державної служби та місцевого самоврядування. Тому впровадження правової освіти в системі професійного навчання держслужбовців розглядається як одне з першочергових завдань, без розв'язання якого неможливо підвищити ефективність державного управління.

Аналіз чинних законодавчих і нормативних документів за період 1993–2007 рр. свідчить, що нині в Україні в основному сформоване правове поле, яким регулюються питання обов'язкового підвищення держслужбовцями своєї професійної кваліфікації. Зокрема, Законом України “Про державну службу” до основних обов'язків держслужбовців віднесено постійне вдосконалення організації своєї роботи і підвищення власної професійної кваліфікації, при цьому результати навчання повинні бути однією з визначальних підстав для просування працівників по службі.

Також великої уваги потребує наукове обґрунтування реалізації повноважень органами місцевого самоврядування. На жаль, чинна законодавча база не дає можливості забезпечити чіткого розмежування функцій і повноважень між різними рівнями самоврядування — базовим і регіональним, а також між місцевими органами виконавчої влади та органами місцевого самоврядування. Закон “Про місцеве самоврядування в Україні” перевантажений делегованими повноваженнями, що не дозволяє уникнути дублювання цих повноважень різними гілками публічної влади на місцях, а нерідко призводить і до так званих компетенційних конфліктів. Дефіцит законодавчої бази, особливо в сферах розподілу повноважень, фінансових ресурсів та бюджетних відносин між місцевими та регіональними владами гальмує проведення системних реформ. Пріоритетне значення при цьому мають питання адаптації національного законодавства до норм і вимог Європейської хартії місцевого самоврядування.

Сьогодні також порушується питання про відродження регіонального самоврядування. Справді, обласні та районні ради не мають реальних повноважень, вони їх делегують відповідним державним адміністраціям і практично не беруть самостійної участі в їх здійсненні. Згідно з Конституцією України і профільним Законом вони представляють спільні інтереси територіальних громад сіл, селищ та міст, але це представництво здійснюється без згоди тих, чий інтереси представляють. Немає законодавчого механізму передачі цих інтересів на

вирішення районним і обласним радам. Незважаючи на те, що основні документи, які створили правове поле для становлення і розвитку місцевого самоврядування в Україні, прийняті не так давно, чимало дослідників висловлюють думку, що назріла потреба реформувати цей інститут взагалі, провести муніципальну реформу, яка б охопила такі найважливіші питання:

- законодавче регулювання місцевого самоврядування;
- створення матеріально-технічної бази місцевого самоврядування;
- інформаційне забезпечення місцевого самоврядування;
- підготовка кадрів для роботи в органах місцевого самоврядування.

Серед найбільш фундаментальних принципів Конституції України можна виділити також принцип децентралізованого унітаризму. Саме з нього випливають особливості правової природи та інституційного устрою виконавчої влади на місцях та місцевого самоврядування. Діяльність обох цих інститутів регламентується законами “Про місцеві державні адміністрації” та “Про місцеве самоврядування в Україні”, які, безперечно, потребують серйозного доопрацювання.

Таким чином, програма навчальної дисципліни “Нормативно-правове забезпечення державного управління і місцевого самоврядування” спрямована на те, щоб дати слухачам знання теоретичних основ етнології та застосування здобутих знань, умінь та навичок на практиці.

Дисципліна “Нормативно-правове забезпечення державного управління і місцевого самоврядування” викладається з урахуванням сучасних інтерактивних методик.

ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН
дисципліни
“НОРМАТИВНО-ПРАВОВЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ДЕРЖАВНОГО
УПРАВЛІННЯ І МІСЦЕВОГО САМОВРЯДУВАННЯ”

№ пор.	Назва змістового модуля і теми
	Змістовий модуль І. Теоретико-методологічні засади та практика нормативно-правового забезпечення державного управління
1	Конституційні засади державного управління і державної служби.
2	Нормативно-правові акти, що регулюють державне управління
3	Застосування права в державному управлінні та його принципи. Етапи та порядок правозастосування в державному управлінні
4	Правова регламентація державної служби. Дотримання законності при виконанні завдань державного управління
5	Правотворча ініціатива та її втілення органами державного управління. Причини та умови, що призводять до порушення антикорупційного законодавства, та заходи щодо їх усунення
6	Нормативно-правове забезпечення державного управління економікою України
7	Правове забезпечення державного управління у сфері освіти, науки, охорони здоров'я, соціального захисту населення та культури
8	Адміністративно-правове регулювання державного управління у сфері оборони, державної безпеки, зовнішніх відносин
	Змістовий модуль ІІ. Особливості нормативно-правового забезпечення місцевого самоврядування в Україні
9	Поняття місцевого самоврядування. Основи місцевого самоврядування в Україні
10	Теоретичні питання нормативно-правового забезпечення місцевого самоврядування в Україні
11	Конституційно-правові форми здійснення українським народом місцевого самоврядування
12	Система нормативно-правових актів у галузі місцевого самоврядування
13	Організаційні основи місцевого самоврядування в Україні
14	Механізм реалізації правових норм у галузі місцевого самоврядування. Гарантії місцевого самоврядування в Україні
15	Порядок формування, організація роботи органів і посадових осіб місцевого самоврядування. Сфери компетенції та повноваження місцевого самоврядування
Разом годин: 108	

ЗМІСТ
дисципліни
“НОРМАТИВНО-ПРАВОВЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ДЕРЖАВНОГО
УПРАВЛІННЯ І МІСЦЕВОГО САМОВРЯДУВАННЯ”

Змістовий модуль І. Теоретико-методологічні засади та практика нормативно-правового забезпечення державного управління

Тема 1. Конституційні засади державного управління і державної служби. Нормативно-правові акти, що регулюють державне управління

Сутність державного управління. Основні риси державного управління. Суб'єкт та об'єкт державного управління. Принципи державного управління. Підзаконність державного управління. Організаційні принципи функціонування апарату державного управління. Система органів держави, їх компетенція та статус. Правові акти державного управління. Вимоги, що ставляться до актів державного управління. Галузь законодавства, галузева належність правового акта, предмет і метод правового регулювання. Систематизація правових актів державного управління, її основні форми.

Література: основна [6; 9; 12; 21–23];
додаткова [31; 38; 41]

Тема 2. Застосування права в державному управлінні та його принципи. Етапи та порядок правозастосування в державному управлінні

Законність як метод у державному управлінні. Законність як режим (стан) у державному управлінні. Механізми і засоби забезпечення практичної реалізації законів. Передумови забезпечення законності в державному управлінні. Дотримання принципу законності в державному управлінні. Порядок застосування правових норм у державному управлінні.

Література: основна [6; 9; 12; 21–23];
додаткова [31; 38; 41]

**Тема 3. Правова регламентація державної служби.
Дотримання законності при виконанні завдань
державного управління**

Особливості організації та функціонування державної служби. Мета та завдання державної служби. Сучасний правовий інститут державної служби. Нормативно-правові документи, що регулюють державну службу. Основні напрямки державної політики в сфері державної служби. Механізми припинення державно-службових відносин. Система навчання державних службовців. Політичні та економічні передумови досягнення законності в державному управлінні. Контроль за законністю з боку Президента України, судових, виконавчих органів та органів місцевого самоврядування. Громадський контроль за дотриманням законності в державному управлінні. Юридична відповідальність посадових осіб у системі державного управління.

Література: основна [6; 9; 12; 21–23];
додаткова [31; 38; 41]

**Тема 4. Правотворча ініціатива та її втілення органами
державного управління. Причини та умови,
що призводять до порушення антикорупційного
законодавства, та заходи щодо їх усунення**

Сутність правотворчої ініціативи. Ознаки правотворчості. Функції правотворчості. Правотворчий процес. Види правотворчості громадянського суспільства. Правотворчість суспільства (народу). Нормотворчість громадських об'єднань (організацій). Нормотворчість у комерційній діяльності. Сутність корупції. Ознаки та правові фактори корупції. Чинники корупції. Відповідальність за корупцію. Шляхи подолання корупції.

Література: основна [6; 9; 12; 21–23];
додаткова [31; 38; 41]

**Тема 5. Нормативно-правове забезпечення державного
управління економікою України**

Сутність і характер державного управління економікою. Суб'єкти адміністративно-правового регулювання. Правовий статус Міністерства економіки та з питань європейської інтеграції України. Правові засади управління сільським господарством (аграрним сектором економіки). Загальна характеристика законодавства в галузі сільського господарства. Правовий статус Міністерства аграрної політики України. Правові засади управління паливно-енергетичним комплексом

України. Правовий статус Міністерства палива та енергетики України. Правові засади управління в галузі використання та охорони природних ресурсів. Організаційно-правові засади управління митною справою. Правові засади управління бюджетно-фінансовою, кредитною та податковою діяльністю. Правові засади управління транспортом, зв'язком, будівництвом та житлово-комунальним господарством. Основні положення здійснення державної статистичної діяльності.

Література: основна [1; 5; 6; 12; 17; 20; 23];
додаткова [29; 30; 32; 34; 37]

**Тема 6. Правове забезпечення державного управління у сфері
освіти, науки, охорони здоров'я, соціального захисту
населення та культури**

Сутність нормативно-правового забезпечення державного управління в сфері освіти та науки. Складові нормативно-правового забезпечення. Основні засади освіти в Україні. Особливості державного управління в сфері освіти та науки. Характеристика адміністративно-правового забезпечення в галузі охорони здоров'я, соціального забезпечення та культури. Основні завдання та повноваження центральних і місцевих органів влади в галузі охорони здоров'я, соціального забезпечення та культури. Функції центральних і місцевих органів влади в галузі охорони здоров'я, соціального забезпечення та культури.

Література: основна [6; 12; 23];
додаткова [26; 30; 32; 34; 37]

**Тема 7. Адміністративно-правове регулювання державного
управління у сфері оборони, державної безпеки,
зовнішніх відносин**

Загальна характеристика адміністративного законодавства у сфері оборони, охорони державної безпеки та порядку. Основні завдання, функції та повноваження органів управління в сфері оборони. Головні завдання, функції та повноваження органів внутрішніх справ. Першочергові завдання, функції та повноваження Служби безпеки України. Нормативно-правові засади здійснення управління закордонними справами. Правовий статус органів управління зовнішньополітичних зв'язків. Загальна характеристика зовнішньоекономічного законодавства. Організація митної служби.

Література: основна [6; 12; 23];
додаткова [26; 30; 32; 34; 37]

Змістовий модуль II. Особливості нормативно-правового забезпечення місцевого самоврядування в Україні

Тема 8. Поняття місцевого самоврядування. Основи місцевого самоврядування в Україні

Теоретичні основи місцевого самоврядування. Концепція місцевого самоврядування в Європейській хартії місцевого самоврядування та Конституції України. Принципи, завдання та функції місцевого самоврядування. Правова основа місцевого самоврядування. Організаційна основа місцевого самоврядування. Система місцевого самоврядування та її елементи. Статус депутатів місцевої ради. Статус службовців органів місцевого самоврядування. Соціальні основи місцевого самоврядування. Матеріальна та фінансова основа місцевого самоврядування.

Література: основна [11; 13; 14];
додаткова [25; 28; 29; 37]

Тема 9. Теоретичні питання нормативно-правового забезпечення місцевого самоврядування в Україні

Об'єктивні передумови нормативно-правового розвитку місцевого самоврядування в Україні. Основні конституційно-правові теорії місцевого самоврядування. Інститут місцевого самоврядування в Україні та джерела його нормативно-правового забезпечення. Законодавче регулювання місцевого самоврядування та його результативність. Підзаконне регулювання місцевого самоврядування.

Література: основна [7; 8; 14];
додаткова [24; 25; 35; 40]

Тема 10. Конституційно-правові форми здійснення українським народом місцевого самоврядування

Місцеве самоврядування як одна з визначальних форм народовладдя. Місцевий референдум як пріоритетна форма волевиявлення громадян у сфері місцевого самоврядування. Вибори – виключне право народу формувати основи місцевого самоврядування в Україні. Місцеве самоврядування як фактор забезпечення стабільності конституційного ладу. Самоврядування як засіб підвищення політичної

активності громадян. Основні напрямки удосконалення законодавства про місцеве самоврядування в Україні.

Література: основна [14–16; 18; 19];
додаткова [25; 42]

Тема 11. Система нормативно-правових актів у галузі місцевого самоврядування

Конституційні основи місцевого самоврядування в Україні. Законодавчі основи місцевого самоврядування в Україні. Підзаконні нормативно-правові акти в галузі місцевого самоврядування. Міжнародно-правові основи місцевого самоврядування. Локальні нормативно-правові акти в галузі місцевого самоврядування в Україні.

Література: основна [2–4; 10; 13; 18];
додаткова [27; 31; 39]

Тема 12. Організаційні основи місцевого самоврядування в Україні

Сутність організаційних основ місцевого самоврядування. Форми здійснення місцевого самоврядування. Суб'єкти та об'єкти місцевого самоврядування згідно з Конституцією України та Законом України “Про місцеве самоврядування в Україні”. Повноваження рад згідно з українським законодавством. Процедура припинення повноважень рад різних рівнів. Статус постійних комісій як органів ради.

Література: основна [2–4; 10; 13; 18];
додаткова [26; 27; 31]

Тема 13. Механізм реалізації правових норм у галузі місцевого самоврядування. Гарантії місцевого самоврядування в Україні

Територіальна громада та представницькі органи (ради) в механізмі реалізації правових норм у галузі місцевого самоврядування в Україні. Виконавчі органи в механізмі реалізації правових норм у галузі місцевого самоврядування в Україні. Сільський, селищний та міський голова в механізмі реалізації правових норм у галузі місцевого самоврядування в Україні. Види гарантій місцевого самоврядування в Україні. Державні гарантії. Місцеві (локальні) гарантії. Юридична відповідальність органів та посадових осіб місцевого самоврядування в Україні. Актуальність питання місцевого самоврядування в Україні.

Література: основна [2–4; 10; 13; 18];
додаткова [27; 28; 31]

**Тема 14. Порядок формування, організація роботи органів і посадових осіб місцевого самоврядування.
Сфери компетенції та повноваження місцевого самоврядування**

Загальні питання та принципи організації місцевих виборів. Вибори посадових осіб місцевого самоврядування. Формування виконавчих органів місцевого самоврядування. Формування органів самоорганізації населення. Поняття та зміст компетенції місцевого самоврядування. Компетенція сільських, селищних, міських рад. Повноваження районних та обласних рад. Делегування повноважень місцевим державним адміністраціям. Повноваження виконавчих комітетів органів місцевого самоврядування.

Література: основна [2; 4; 18; 19];
додаткова [28; 33; 35; 36]

ВКАЗІВКИ ДО ВИКОНАННЯ КОНТРОЛЬНОЇ РОБОТИ

Виконання контрольної роботи передбачає розвиток навичок самостійного пошуку необхідної інформації, опрацювання та осмислення теоретичного і практичного матеріалу. Вибір теми — довільний.

Контрольна робота виконується на скріплених аркушах паперу формату А4. На титульній сторінці вказуються: назва дисципліни (“Нормативно-правове забезпечення державного управління і місцевого самоврядування”); прізвище, ім’я, по батькові студента; домашня адреса; номер групи. У контрольній роботі має бути план, список літератури, вона повинна складатися з вступу, кількох розділів та висновків. На останній сторінці ставиться дата виконання роботи та підпис студента. Роботу необхідно здати в наукову частину в установленний термін.

У ході написання контрольної роботи студент повинен використовувати вітчизняні та іноземні інформаційні матеріали, самостійно проводити пошук документальної та фактографічної інформації, здійснювати систематизацію та узагальнення даних, виявляти ключові моменти, використовувати електронну пошту та телеконференції, застосовуючи методи пошуку в мережі Інтернет.

До заліку чи іспиту студент допускається, якщо контрольну роботу оцінено позитивно.

ТЕМИ КОНТРОЛЬНИХ РОБІТ

1. Конституційні засади державного управління і державної служби.
2. Нормативно-правові акти, що регулюють державне управління.

3. Застосування права в державному управлінні та його принципи.
4. Етапи та порядок правозастосування в державному управлінні.
5. Порядок застосування норм права в державному управлінні.
6. Правова регламентація державної служби.
7. Дотримання законності при виконанні завдань державного управління.
8. Правотворча ініціатива та її втілення органами державного управління.
9. Причини та умови, що призводять до порушення антикорупційного законодавства, та заходи щодо їх усунення.
10. Конституційні засади правового регулювання економічних процесів в Україні.
11. Основні напрями організаційно-правового впливу на економічну діяльність.
12. Правове забезпечення державного управління у сфері освіти та науки, охорони здоров’я, соціального захисту населення та культури.
13. Правове забезпечення державного управління у сфері охорони здоров’я, соціального захисту населення та культури.
14. Адміністративно-правове регулювання державного управління у сфері оборони.
15. Нормативно-правові засади управління митною справою.
16. Сутність та основні ознаки місцевого самоврядування.
17. Основи місцевого самоврядування в Україні.
18. Світовий досвід організації місцевого самоврядування.
19. Теоретичні питання нормативно-правового забезпечення місцевого самоврядування в Україні.
20. Нормативно-правове регулювання місцевого самоврядування в Україні.
21. Конституційно-правові форми здійснення українським народом місцевого самоврядування.
22. Законодавче забезпечення проведення референдумів в Україні.
23. Система нормативно-правових актів у галузі місцевого самоврядування.
24. Світова практика нормативно-правового забезпечення місцевого самоврядування.
25. Організаційні основи місцевого самоврядування в Україні.
26. Основні нормативно-правові документи, які регулюють сесійну діяльність рад.
27. Механізм реалізації правових норм у галузі місцевого самоврядування.

28. Гарантії місцевого самоврядування в Україні.
29. Процедура проведення виборів депутатів до місцевих рад.
30. Проблеми розмежування повноважень між представницькими та виконавчими органами місцевого самоврядування.

ПИТАННЯ ДЛЯ САМОКОНТРОЛЮ

1. Розкрийте сутність поняття державне управління.
2. У чому полягає мета державного управління?
3. Вкажіть основні завдання державного управління.
4. У чому полягає виконавчо-розпорядчий характер державного управління?
5. Що таке адміністративно-правові (управлінські) відносини?
6. У чому полягають управлінські норми та їх відносини?
7. Що таке адміністративна правоздатність та дієздатність?
8. Вкажіть загальні передумови забезпечення законності в державному управлінні.
9. Розкрийте сутність поняття “політичні передумови”.
10. Виділіть основні механізми забезпечення практичної реалізації законів.
11. Який комплекс контрольних заходів покликаний забезпечити дотримання законності в державному управлінні?
12. Що таке доцільність в державному управлінні?
13. Визначте порядок застосування норм права в державному управлінні.
14. Визначте мету та завдання державної служби.
15. Виділіть основні сутнісні риси сучасної державної служби.
16. Які ви знаєте основні принципи державної служби?
17. Вкажіть основні напрями державної політики в сфері державної служби.
18. Які ви знаєте політичні передумови досягнення законності в державному управлінні?
19. Охарактеризуйте систему навчання державних службовців у сучасній Україні.
20. Проаналізуйте контроль з боку органів місцевого самоврядування в забезпеченні законності в державному управлінні.
21. У чому полягають основні ознаки правотворчості?
22. Висвітліть основні стадії правотворчого процесу.
23. У чому полягають основні причини прогалин у правотворчій ініціативі органів державної влади та управління?

24. Розкрийте сутність та зміст поняття “корупція”. Назвіть основні ознаки корупції.
25. Виділіть основні чинники корупції в органах державного управління.
26. Які види відповідальності передбачені за корупцію в органах державного управління?
27. Дайте загальну характеристику законодавства у сфері економіки.
28. Визначте правовий статус Державної інспекції з контролю за цінами.
29. Яку компетенцію мають місцеві органи виконавчої влади у сфері економіки?
30. Розкрийте правовий статус Державного департаменту транспортного і сільськогосподарського машинобудування.
31. У чому полягає правовий статус Міністерства аграрної політики України?
32. Назвіть основні органи управління митною службою.
33. Хто здійснює державне управління транспортом, зв'язком, будівництвом та житлово-комунальним господарством в Україні?
34. Розкрийте характерні особливості здійснення державної статистичної діяльності в Україні.
35. Які нормативно-правові документи регулюють державне управління в галузі освіти та науки?
36. Вкажіть основні засади освіти в Україні.
37. Визначте зміст управління охороною здоров'я, культурою та соціальним захистом населення.
38. Назвіть функції та повноваження Міністерства культури і мистецтв України.
39. Назвіть систему органів управління охороною здоров'я, культурою та соціальним захистом населення.
40. Які має повноваження Президент України у сфері оборони держави?
41. Які основні завдання стоять перед Генеральним штабом Збройних сил України?
42. Назвіть сили (суб'єкти) забезпечення національної безпеки.
43. Які головні завдання, функції та повноваження має Міністерство внутрішніх справ України?
44. Назвіть основні органи управління закордонними справами в Україні.
45. У чому полягають правові засади управління митною справою в Україні?
46. Виділіть основні елементи місцевого самоврядування.

47. Розкрийте структуру місцевого самоврядування в Україні.
48. Проаналізуйте світовий досвід організації місцевого самоврядування.
49. Яку відповідальність несуть органи та посадові особи місцевого самоврядування згідно з українським законодавством?
50. Назвіть основні гарантії місцевого самоврядування.
51. Розкрийте загальні принципи місцевого самоврядування.
52. Виділіть основні завдання місцевого самоврядування.
53. У чому полягають об'єктивні передумови нормативно-правового розвитку місцевого самоврядування в Україні?
54. Назвіть основні форми нормативно-правового забезпечення інституту місцевого самоврядування.
55. Вкажіть основні концепції місцевого самоврядування.
56. Охарактеризуйте поняття місцевого самоврядування.
57. Визначте структуру місцевого самоврядування адміністративно-територіальної одиниці.
58. Назвіть основні принципи організації та діяльності органів місцевого самоврядування.
59. З'ясуйте сутність місцевого самоврядування як однієї з визначальних форм народовладдя в Україні.
60. Які нормативно-правові акти забезпечують проведення місцевих виборів в Україні?
61. Що таке громадська активність?
62. Виділіть основні ознаки, що характеризують місцеве самоврядування.
63. З'ясуйте сутність поняття інститут "народне вето".
64. Назвіть основні стадії процесу мотивації територіальних громад.
65. Висвітліть основні складові політичної активності.
66. Виділіть основні складові системи нормативно-правових актів у галузі місцевого самоврядування.
67. У чому полягають конституційні права та обов'язки громадян України?
68. Проаналізуйте світову практику нормативно-правового забезпечення місцевого самоврядування.
69. Яким чином здійснюється реалізація прав громадян на участь в місцевому самоврядуванні?
70. Назвіть суб'єкти конституційних правовідносин у системі місцевого самоврядування.

71. У чому полягають обов'язки держави у питанні формування матеріальних та фінансових основ місцевого самоврядування?
72. Яка існує проблема в прийнятті Муніципального кодексу України?
73. Висвітліть характерні особливості організаційних основ місцевого самоврядування в Україні.
74. З'ясуйте сутність поняття "територіальна громада".
75. Які ви знаєте основні форми участі громадян України у місцевому самоврядуванні?
76. Назвіть основні представницькі органи в системі місцевого самоврядування.
77. Коли було прийнято Закон України "Про вибори депутатів місцевих рад та сільських, селищних, міських голів"?
78. Яким чином залежить кількісний склад ради від чисельності населення в адміністративно-територіальній одиниці?
79. Розкрийте сутність поняття "механізм реалізації правових норм у галузі місцевого самоврядування".
80. У чому полягають повноваження виконавчих органів у реалізації правових норм у галузі місцевого самоврядування в Україні?
81. Які основні державні гарантії місцевого самоврядування ви знаєте?
82. Назвіть основні види локальних гарантій місцевого самоврядування.
83. Розкрийте основні форми організаційно-правової діяльності рад.
84. Назвіть основні види юридичної відповідальності службовців місцевого самоврядування, які призначаються на посаду одноособово.
85. Які принципи організації місцевих виборів ви знаєте?
86. На яких засадах здійснюється виборчий процес?
87. За якою виборчою системою проводяться вибори депутатів міських рад?
88. Охарактеризуйте поняття "власна компетенція місцевого самоврядування".
89. З якого моменту починаються та закінчуються повноваження сільського, селищного, міського голови?
90. У чому полягає відмінність статусу голів районної, обласної, районної у місті ради від статусу сільських, селищних, міських голів?

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

Основна

1. *Адміністративне право України: Підручник / За ред. проф. Ю. П. Битяка.* — Харків: Право, 2000. — 377 с.
2. *Батанов О. В.* Конституційно-правовий статус територіальних громад в Україні: Моногр. / За заг. ред. В. Ф. Погорілка. — К.: Концерн “Видавничий дім “Ін Юре”, 2003. — 512 с.
3. *Біленчук П. Д., Кравченко В. В., Підмогильний М. В.* Місцеве самоврядування в Україні (муніципальне право): Навч. посіб. — К.: Атіка, 2000. — 304 с.
4. *Делія Ю. В.* Конституційно-правові основи місцевого самоврядування в Україні: проблеми теорії та практики. — Донецьк, 2004. — 280 с.
5. *Дідківська Л. І., Головка Л. С.* Державне регулювання економіки: Навч. посіб. — К.: Знання Прес, 2000. — 209 с.
6. *Журавський В. С., Серьогін В. О., Ярмиш Н.* Державне будівництво та місцеве самоврядування в Україні: Підруч. для студ. вищ. навч. закл. — К.: Концерн “Видавничий дім “Ін Юре”, 2003. — 672 с.
7. *Закон України “Про місцеве самоврядування в Україні” // ВВР України.* — 1997. — ст.170.
8. *Коваленко А. А.* Конституційно-правове регулювання місцевого самоврядування в Україні: питання теорії та практики. — К.: Вид-во “Довіра”, 1997. — 131 с.
9. *Колтаков В. К.* Адміністративне право України. — К.: Юрінком Інтер, 2001. — 752 с.
10. *Конституція України // ВВР України.* — 1996. — № 30. — Ст. 141.
11. *Кравченко В. В., Пітцик М. В.* Конституційні засади місцевого самоврядування в Україні (основи муніципального права): Навч. посіб. — К.: “Арарат-Центр”, 2001. — 176 с.
12. *Крегул Ю. І.* Правове забезпечення державного управління. — Навч.-метод. посіб. — К.: КНЕУ, 2005. — 208 с.
13. *Куйбіда В. С.* Конституційно-правові проблеми міського самоврядування в Україні. — Л.: Літопис, 2001. — 375 с.
14. *Куйбіда В. С.* Організаційно-функціональні принципи і методи діяльності органів місцевого самоврядування. — К.: МАУП, 2003. — 568 с.
15. *Куйбіда В. С.* Принципи і методи діяльності органів місцевого самоврядування в Україні. — К.: МАУП, 2004. — 431 с.
16. *Любченко П. М.* Конституційно-правові основи розвитку місцевого самоврядування як інституту громадянського суспільства. — Х.: Одісей, 2006. — 352 с.

17. *Мельник С. А.* Управління регіональною економікою: Навч. посіб. — К.: КНЕУ, 2000. — 124 с.
18. *Муниципальне право України: Підручник / Кол. авт.; За ред. В. Ф. Погорілка, О. Ф. Фрицького.* — К.: Юрінком Інтер, 2006. — 592 с.
19. *Муниципальное право: Учеб. для вузов / Под ред. А. М. Никитина.* — М.: ЮНИТИ-ДАНА, Закон и право, 2000. — 439 с.
20. *Михасюк І., Мельник А., Крупка М., Залога З.* Державне регулювання економіки: Підруч. для вищ. навч. закл. — 2-ге вид., випр. і доп. — К.: Атіка Ельга, 2000. — 592 с.
21. *Правове забезпечення державного управління і державної служби: Навч. посіб.* — Чернівці: Прут, 2003. — 108 с.
22. *Свирский Б. М.* Государственное строительство и местное самоуправление в Украине: Учеб. пособие. — Х.: Эспада, 2001. — 486 с.
23. *Тертичка В. В.* Державна політика: аналіз та здійснення в Україні. — К.: Основи, 2002. — 750 с.

Додаткова

24. *Бабаєв В.* Державне управління та місцеве самоврядування у сучасному мегаполісі: проблема розподілу компетенції // Управління сучасним містом. — 2005. — № 1-2/1-6. — С. 241-243.
25. *Баймуратов М. О., Григор'єв В. А.* Муніципальна влада: актуальні проблеми становлення і розвитку в Україні: Моногр. — Одеса: Юрид. л-ра, 2003. — 248 с.
26. *Бакуменко В. Д.* Формування державно-управлінських рішень: проблеми теорії, методології, практики. — К.: Вид-во НАДУ, 2000. — 328 с.
27. *Батанов О. В.* Територіальна громада — основа місцевого самоврядування в Україні: Моногр. — К.: Ін-т держави і права ім. В. М. Корецького НАН України, 2001. — 260 с.
28. *Борденюк В.* Конституційні засади місцевого самоврядування в Україні // Вісн. УАДУ при Президентові України. — 1996. — № 3.
29. *Державне управління в Україні: Навч. посіб. / За заг. ред. д-ра юрид. наук, проф. В. Б. Авер'янова.* — К., 1999. — 266 с.
30. *Державне будівництво і місцеве самоврядування в Україні: Підруч. для студ. вищ. навч. закл. / За ред. С. Г. Серьогіної.* — Х.: Право, 2005. — 256 с.
31. *Державне управління, державна служба і місцеве самоврядування: Моногр. / Кол. авт; За заг. ред. проф. О. Ю. Оболенського.* — Хмельницький: “Поділля”, 1999. — 570 с.

32. *Економіка і право* / За ред. В. А. Мамутова. — К.: Юрінком Інтер, 2003. — 177 с.
33. *Іванова Т. В.* Організація місцевого самоврядування в Україні: Навч. посіб. — К.: Професіонал, 2005. — 112 с.
34. *Коваль Л.* Адміністративне право України: Курс лекцій. — К.: Вентури, 1997. — 154 с.
35. *Круш П. В.* Муніципальне управління: Навч. посіб. / П. В. Круш, О. О. Кожемяченко. — К.: ЦНЛ, 2006. — 168 с.
36. *Куколевська Ж. Д.* Правові основи місцевого самоврядування: Навч. посіб. — К.: КНЕУ, 2006. — 166 с.
37. *Малиновський В. Я.* Державне управління: Навч. посіб. — К.: Аттіка, 2003. — 575 с.
38. *Погорілко В. Ф., Федоренко В. Л.* Конституційне право України. — К.: Наук. думка, 2006. — 338 с.
39. *Прієшкіна О. В.* Місцеве самоврядування в Україні: правове регулювання безпосередньої демократії: Навч. посіб. — К.: Кондор, 2004. — 336 с.
40. *Саєнко Ю. І., Ткачук А. Ф., Привалова Ю. О.* Місцеве самоврядування в Україні: проблеми та прогнози. — К., 1997. — 148 с.
41. *Скакун О. Ф.* Теорія держави і права: Підручник: Пер. з рос. — Харків: Консул, 2001. — 656 с.
42. *Теорія держави і права:* Навч. посіб. / За заг. ред. С. Л. Лисенкова, В. В. Копейчикова. — К.: Юрінком Інтер, 2002. — 288 с.

ЗМІСТ

Пояснювальна записка.....	3
Тематичний план дисципліни “Нормативно-правове забезпечення державного управління і місцевого самоврядування”	6
Зміст дисципліни “Нормативно-правове забезпечення державного управління і місцевого самоврядування”	7
Вказівки до виконання контрольної роботи.....	12
Теми контрольних робіт.....	12
Питання для самоконтролю.....	14
Список літератури.....	18

Відповідальний за випуск *А. Д. Вегеренко*
 Редактор *С. М. Толкачова*
 Комп'ютерне верстання *А. П. Нечипорук*

Зам. № ВКЦ-4448

Формат 60×84/₁₆. Папір офсетний.
 Друк ротатійний трафаретний.
 Наклад 30 пр.

Міжрегіональна Академія управління персоналом (МАУП)
 03039 Київ-39, вул. Фрометівська, 2, МАУП

ДП «Видавничий дім «Персонал»

03039 Київ-39, просп. Червонозоряний, 119, літ. XX

*Свідоцтво про внесення до Державного реєстру
 суб'єктів видавничої справи ДК № 3262 від 26.08.2008*